

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

4.1. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

Въведение

Настоящият анализ е разработен с цел да даде отговори на следните въпроси:

- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци в община Шумен ?
- Какви са количествата образуваните отпадъци в общината и каква е нормата им на натрупване ?
- Какъв е морфологичния състав на образуваните битови отпадъци в общината ?
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци и какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци?
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство ?

Информационна обезпеченост

За информационна обезпеченост на анализа е използвана основно информация, налична в община Шумен от справки, доклади, отчети от оператори на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци, информация от ИАОС, МОСВ и НСИ.

4.1.1. Анализ на битовите отпадъци

Съгласно допълнителните разпоредби на ЗУО (обн. ДВ, бр. 19, от 05.03.2021 г.) **Битови отпадъци са :**

а.) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели;

б.) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;

Съгласно ЗУО, битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората, като количеството и състава им се влияе пряко от:

- Мястото на образуване;

- Стандарта на живота на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начини на отопление и други фактори.

Съгласно НПУО 2021 – 2028 г. основен източник на битови отпадъци в страната (около 90%) са домакинствата. Имайки предвид административно-териториалната и социално-икономическата характеристика на община Шумен към основните източници на битови отпадъци следва да бъдат отнесени:

- Домакинствата;
- Търговски и обслужващи обекти.
- Промислени предприятия;

А. Количества образувани битови отпадъци

Оценката на количествата на битовите отпадъци на територията на община Шумен, обхваща основно образуваните отпадъци, с основен генератор от домакинствата, към които са включени и количествата образувани отпадъци от административните сгради, търговски обекти, училища и др. обществени сгради. По данни на Евростат, в повечето страни домакинствата образуват от 60% до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и администрацията.

Количеството на образуваните битови отпадъци е променлива величина, която е функция от броя на населението, начина и стандарта на живот на населението, населеното място и степента му на благоустрояване, годишния сезон и др.

По данни от отчетите, подадени от община Шумен към Националния статистически институт, образуваните битови отпадъци в община Шумен за периода 2016-2020г. са както следва:

Таблица 1 Количества образувани битови отпадъци в община Шумен за периода 2016 - 2020 г. (тона/год.)

година	2016	2017	2018	2019	2020
тона/год.	28 001,66	28 192,87	31 468	31 313,34	28 793,18

Източник: отчети към НСИ

Количеството на смесените битови отпадъци в община Шумен е свързано с населението и размера и състоянието на икономиката в общината. За разглеждания период от 2016-2020г. не се наблюдава ясна тенденция за намаляване или нарастване на количествата образувани битови отпадъци в община Шумен, въпреки че за същия период населението на община Шумен е намаляло с над 2700 жители. Известно е, че генерираните количества отпадъци зависят преди всичко от вида на генераторите на територията на дадена административна единица (напр. домакинства, промишлени

предприятия, търговски и административни сгради). По данни на Евростат, в повечето страни домакинствата образуват средно до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и администрацията. Община Шумен не се различава от посочената европейска статистика, като средно за периода 2017-2020г. отпадъците събрани от предприятията с договори за организирано сметосъбиране, представляват 10,3% от общосъбраните битови отпадъци от територията на общината (Фигура 1), като останалите количества постъпват основно от домакинствата.

Таблица 2 Събрани по вид отпадъци от системите за организирано сметосъбиране на община Шумен

Система за сметосъбиране	Код на отпадъка	Име на отпадъка	Общо събрани отпадъци (тона)			
			2017	2018	2019	2020
ОБЩА СУМА ЗА ОБЩИНАТА			28193	31468	31313	28793
Организирано събиране на смесени битови отпадъци	191212	други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите в 19 12 11	16452			
	191201	хартия и картон	1034			
	191202	черни метали	59			
	191203	цветни метали	11			
	191204	пластмаса и каучук	507			
	191205	стъкло	94			
	191209	минерали (например пясък, камъни)	5402			
	200301	смесени битови отпадъци		24739	20796	20415
Организирано събиране на строителни отпадъци	170904	смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03		3062	2642	1758
От предприятия с договор за организирано сметосъбиране	200301	смесени битови отпадъци	90	17	118	276
	200303	отпадъци от почистване на улици	1860	1771	864	640
	150203	абсорбенти, филтърни материали, кърпи за изтриване и предпазни облекла, различни от упоменатите в 15 02 02	217	190	146	
	170604	изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 01 и 17 06 03	1002	3	3	3
	200111	текстилни материали	4	6	18	63
	200199	други фракции, неупоменати другаде	681	457	731	500
	200399	битови отпадъци, неупоменати другаде	312	396	732	1121
За разделно събиране на отпадъци	191212	други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите в 19 12 11	351			
	200307	обемни отпадъци		11	149	328
	200301	смесени битови отпадъци		103	52	61
	150101	хартия и картонени опаковки	40	45	64	75
	150102	пластмасови опаковки	38	56	40	45
	150104	метални опаковки	1	1		3
	150107	стъклени опаковки	38	108	65	103

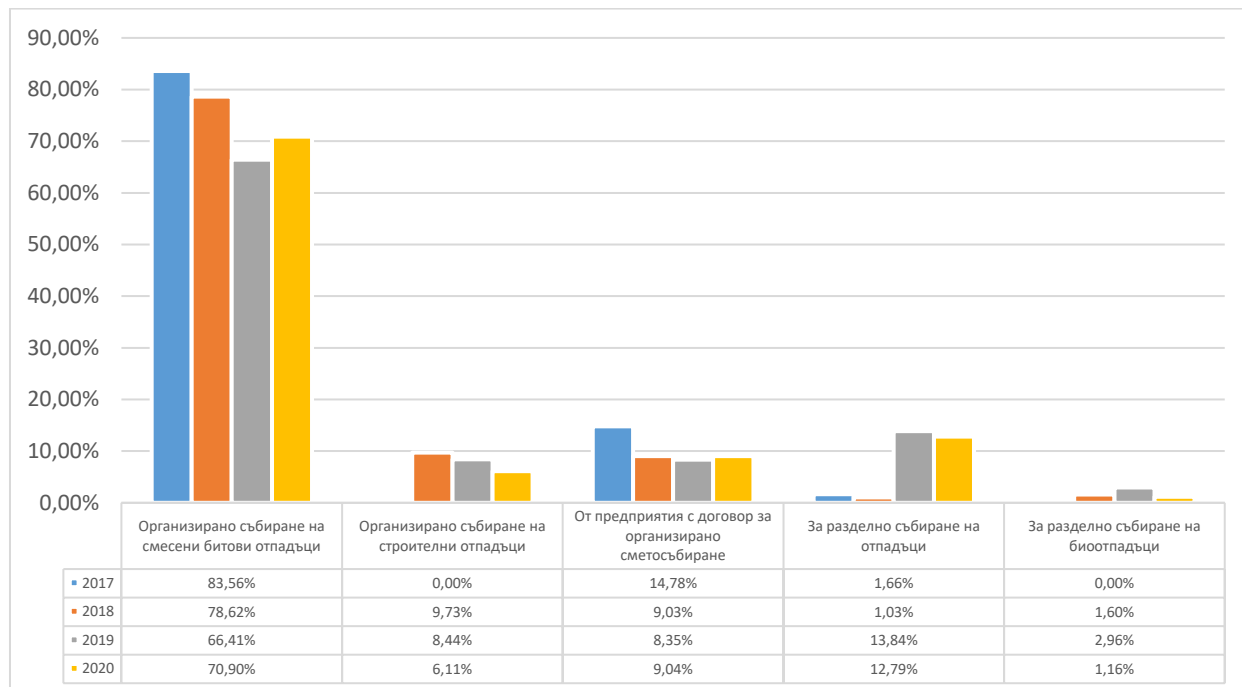
	150110*	опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества				0
	200101	хартия и картон			1232	1756
	200102	стъкло			79	31
	200113*	разтворители				0.003
	200114*	киселини				0.006
	200115*	основи				0.006
	200119*	пестициди				0.020
	200121*	флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак				0.093
	200123*	излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеродороди				0.151
	200126*	масла и мазнини, различни от упоменатите в 20 01 25				0.001
	200127*	бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества				0.159
	200129*	перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества				0.004
	200131*	цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти				0.092
	200133*	батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии				0.039
	200135*	излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти (3)				3
	200139	пластмаси			2152	385
	200140	метали			501	893
	200134	батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33			0,043	
	200135	излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти (3)			1	
	200136	излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23 и 20 01 35			0,455	
За разделно събиране на биоотпадъци	200201	биоразградими отпадъци		503	927	333

Източник: Община Шумен

От представените в таблица 2 данни е видно, че през последните години се наблюдава положителна тенденция към намаляване на количествата на събраните битови отпадъци от системата за смесено събран битов отпадък, за сметка на разделно събраните потоци. На фигурата е представено процентното разпределение на

отпадъците, събрани от различните видове организирани системи за събиране в община Шумен за периода 2017-2020г. .

Фигура 1 Процентното разпределение на отпадъците събрани от различните видове организирани системи за събиране в община Шумен.

С изграждане на общинския център за събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци от населението, реализиран по проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци“ по Българо-швейцарската програма за сътрудничество“ на територията на Общината се наблюдава увеличаване на количеството разделно събрани отпадъци, като само в рамките на една година- от 2018г. до 2019г., количеството им нараства с над 12%, като за същия период се отчитат и около 12% по-малко количество отпадъци, събрани от организираното събиране на смесени битови отпадъци – от 78% на 66%, което е в съответствие с поставените национални и европейски цели и йерархията за управление на отпадъците.

В допълнение на това и с оглед намаляване на депонираните отпадъци и изпълнение на целите по чл. 31 от Закона за управление на отпадъците, събраните отпадъци от системата за организирано събиране на смесени битови отпадъци, постъпват на инсталация за предварително третиране на отпадъци. Въз основа на сключен договор между общините Шумен, Каспичан, Нови пазар, Велики Преслав, Смядово –като възложител и «Евро Импекс» ООД, гр. София – изпълнител в периода януари 2016 – януари 2021 г. смесените битови отпадъци, образувани на територията на петте общини от РСУО-Шумен са сепарирани в инсталация, разположена в гр. Шумен. От образуваните на територията на общината битови отпадъци преобладаващата част са

предадени за третиране на инсталацията на „Евро Импекс“ ООД за предварително третиране, като за 2020г., процентът на предадените за третиране на инсталацията достига 85.9%.

Таблица 3 Количество третирани отпадъци на инсталацията за предварително третиране на фирма „Евро Импекс“ ООД и отпадъци на изход на инсталацията

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо отпадъци, третирани в инсталацията (тона)	23485	24191	24739	24760	24745.6
В т.ч. отпадъци на изход от инсталацията					
1. отделени за рециклиране (т)	888,9	1704,9	3214,8	3963,4	3065,4
2. отделени за друго оползотворяване (дейности с код R10)	6850	5401	1622	667,4	9,6
3. отделени примеси за обезвреждане – депониране (т)	15746	16496	20658	20540	20414,8

Видно от представените от община Шумен данни, количествата третирани отпадъци на инсталацията нарастват през годините в разглеждания период, като към 2020 г., спрямо 2016 г., количествата са нараствали с над 5%. Значително увеличение се наблюдава в количеството на отделените отпадъци за рециклиране, като през началната 2016г. той е бил едва 3.8% от входящия отпадък, а през 2019г. се достига най-висок процент – 16% отделени за рециклиране от постъпилите на инсталацията отпадъци през годината. През 2020г. се наблюдава спад в количествата отделени за други оползотворяване, до голяма степен за сметка на депонираните отпадъци, които нарастват с 29,7% за периода 2016-2020г..

Отделените за рециклиране количества отпадъци са сепарирани на следните видове:

- Хартия и картон
- Черни метали
- Цветни метали
- Пластмаса и каучук и
- Стъкло

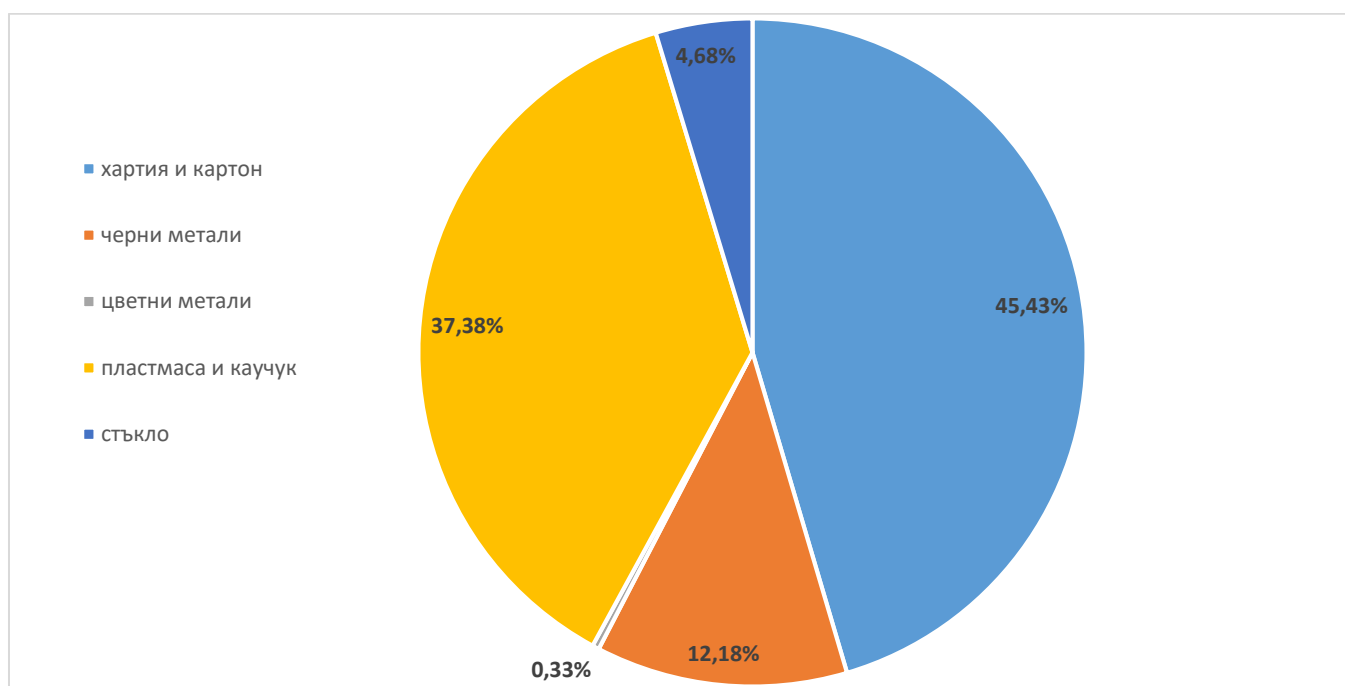
Количествата им за периода от 2016 до 2020г са представени в таблица 4

Таблица 4 Отделени количества рециклируеми отпадъци по видове от инсталацията за предварително третиране на фирма „Евро Импекс“ ООД

година	19 12 01 (хартия и картон)	19 12 02 (черни метали)	19 12 03 (цветни метали)	19 12 04 (пластмаса и каучук)	19 12 05 (стъкло)
2016	255,6	63,93	10,0	458,25	101,17
2017	1033,6	59,4	11,14	507,2	93,6
2018	1554,9	55,24	12,85	1295,5	296,3
2019	1231,9	494,7	6,1	2151,8	78,9
2020	1756,3	890,9	2,18	385,3	30,7
Общо	5832,3	1564,17	42,27	4798,05	600,67

Данните от таблица 4 ясно показват, че преобладаващата част от отделените за рециклиране отпадъци от инсталацията за предварително третиране, са падат на отпадъците от хартия и картон и пластмаса и каучук, което съответства и на данните от проведеня морфологичен анализ. Разгледани общо за периода от 2016 до 2020г., процентното участие на всеки от видовете отпадъци, отделени за рециклиране, е представено на фигура 2

Фигура 2 Процентно разпределение на отделените за рециклиране отпадъци от инсталацията за предварително третиране, по видове

Най-голямо участие, в отделените отпадъци, годни за рециклиране, има хартията и картона (45%), следвани от пластмасата (37%) и черните метали (12%). Цветните метали са с най-малко участие – под 1 %.

Основната част от отпадъците, които се образуват на инсталацията за предварително третиране, са отпадъци, отделени за депониране. Тези отпадъци постъпват на Регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Шумен, Велики Преслав, Каспичан, Нови пазар, Смядово, Венец, Хитрино и Каолиново. Освен тях се депонират и негодните за рециклиране примеси, отделени от сепарирането на разделно събраните отпадъци от опаковки. Директно все още се депонират биоразградими отпадъци, текстилни отпадъци, обемни отпадъци и др. В таблица 3 са представени данни за

количествата и видовете отпадъци, които постъпват за депониране на Регионалното депо от територията на община Шумен.

Таблица 5 Количества депонирани отпадъци от община Шумен постъпили на Регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Шумен, Велики Преслав, Каспичан, Нови пазар, Смядово, Венец, Хитрино и Каолиново (2018-2020 г.)

Вид на отпадъците	Количество депониран отпадък, тона		
	2018 г.,	2019 г.	2020 г.
отделени примеси за депониране от инсталацията за предварително третиране на смесени битови отпадъци	20658	20540	20414,8
отделени примеси за депониране от инсталацията за предварително третиране на разделно събрани отпадъци от опаковки	100,64	51,68	61,16
Директно депонирани отпадъци	3354,00	6332,76	5025,77
Общо количество депониран отпадък	24112,64	26924,44	25501,73

Източник: отчети към НСИ, данни от община Шумен

За разглеждания период в община Шумен се наблюдава тенденция в посока на увеличаване на процента на депонирани битови отпадъци, спрямо общо образуваните битови отпадъци в общината.

Таблица 6 Процент на депонираните отпадъци от общо образуваните такива в община Шуман за периода 2018-2020г.

Вид на отпадъците	година		
	2018	2019	2020
общо образувани отпадъци, тона	31468	31313	28793
общо депонирани отпадъци, тона	24112	26924	25501
% депонирани отпадъци	77%	86%	89%

От представените данни в таблица № 6 е видно, че за 2018 г., количествата депонирани битови отпадъци спрямо общото количество образувани отпадъци към същата отчетна година (31 468.) е 77%. През 2019 г. процентът депониран отпадък нараства до 86%, а през 2020 г. достига до 89%. Това може да се дължи на предприетите действия за отклоняване на рециклируемите и оползотворими фракции към системите за разделно събиране, изградени на територията на община Шумен, което да намалява съдържанието им в смесения битов отпадък. Въпреки това е необходимо общината да предприеме допълнителни действия за намаляване и отклоняване на отпадъците от депо, особено тези които се депонират директно.

Съгласно данни на НСИ за общото количество директно депонирани битови отпадъци към 2020 г. и данни за населението на страната към същата година, средно на жител се падат по 117,6 кг депониран отпадък. При направена съпоставка към същата година –

2020 г. (отново по данни подадени с отчетите към НСИ за общо количество директно депонирани битови отпадъци) за община Шумен за един жител се пада по 58,2 кг. директно депониран отпадък.

Б. Морфологичен анализ

Друг важен аспект на анализа на битовите отпадъци в общината е определянето на морфологичния анализ на състава и количествата на генерираните битови отпадъците. Морфологичния анализ на битови отпадъци за община Шумен е изготвен през 2019 г. по проект „Определяне на морфологичния състав на БО в България“, с възложител ПУДООС, разработен в рамките на Проект „Проучване и разработване на пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни отпадъци от домакинствата“, финансиран по Българо-Швейцарската програма за сътрудничество. Представените по-долу данни, включват информация за целия обследван период за извършаване на анализа, съгласно изискуемият по “Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“, формат и са както следва:

Таблица 6 Анализ на състава на битовите отпадъци по фракции след сумиране на разделно събраните отпадъци за община Шумен

№	Вид на отпадъка	Морфологичен състав %
01	Хранителни отпадъци	7.98
02	Хартия	6.67
03	Картон	6.23
04	Пластмаса	14.36
05	Текстил	4.24
06	Гума	0.82
07	Кожа	0.85
08	Градински отпадъци	12.29
09	Дървесни отпадъци	5.92
10	Съкло	5.48
11	Метали	11.98
12	Сгурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани	18.85
13	Опасни домакински отпадъци	1.16
14	Други	3.19

Източник: „Отчет за битови и строителни отпадъци за 2020г.“ на община Шумен към НСИ

Съгласно данните от морфологичния състав, представени в горната таблица, с най-голям относителен дял за община Шумен е фракция „Сгурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани“ (18,85 %), следват фракциите пластмаса (14,36%), градински отпадъци (12.29%) и метали (11.98%). Фракциите с най-нисък относителен дял в общия поток битови отпадъци са гума - (0.82%), следвани от кожа (0,85%), и опасни отпадъци (1.16%).

Делът на рециклируемите отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, изчислени на основа на морфологичния анализ проведен през 2019 г. възлиза на около 44.7% от общото количество генерирани смесени битови отпадъци.

Норма на натрупване

Друг важен показател при управлението на отпадъците е **нормата на натрупване (НН)**, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. От анализа на съществуващите данни и тенденциите при проучванията в страната може да бъде предположена като най-реалистична за момента „Норма на натрупване“, представена в таблицата по-долу:

Таблица 7 Норма на натрупване без разделно събрани отпадъци

Тип населеното място	Норма на натрупване на смесени битови отпадъци без разделно събрани отпадъци, кг/ж/г
над 150 хиляди	410,3
50 -150 хиляди	349,6
25 – 50 хиляди	334,9
3 – 25 хиляди	295,5
под 3 хиляди	241,7

Източник: Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, 2019 г.

При провеждане на морфологичен анализ, нормата на натрупване се представя по два начина: „Норма на натрупване“ на смесени битови отпадъци без разделно събрани отпадъци и „Норма на натрупване“ на смесени битови отпадъци с разделно събрани отпадъци. В следващите таблици е представена нормата на натрупване за община Шумен, съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, изчислена към 2019 и 2020 г., на база морфологичен анализ и собствени изчисления.

Таблица 8 Норма на натрупване за община Шумен, съгласно данни от морфологичен анализ, 2019 г.

НН по отчетни данни	С разделно събрани	Без разделно събрани
Количество отпадъци (кг)	49428604	41584205

Население (НСИ) (жители)	87751	87751
НН(кг/ж/г)	563.282	473.888

Съгласно представената информация, изчислената норма на натрупване без разделно събрани отпадъци за община Шумен, е по-висока от тази, определена за населените места с население от 50-150 хиляди, а именно 349,6 кг/ж/г., съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци.

Сравнението на изчислената норма на натрупване, отрежда място на община Шумен над осреднените стойности за нормата на натрупване в България от 407 кг/г/ж, съгласно НПУО 2021 – 2028 г.

Изчислената по-висока стойност налага да се предприемат допълнителни усилия за предотвратяване на отпадъците и увеличение на количеството на разделно събраните отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло, текстил, биоразградими отпадъци и др. Наред с прилаганите добри общински практики от страна на община Шумен, през годините населението на общината постепенно придобива навици за правилното сортиране и разделяне на рециклируемите отпадъци. Информационните кампании, провеждани съвместно с различни научни и образователни институции, организации по оползотворяване и др., също повишават информираността на гражданите и това способства за подобряване ефективността на съществуващите системи. Това се потвърждава и от проведено през 2020г изследване в град Шумен, Варна, Силистра, Добрич, Пловдив и Асеновград, като е установено, че близо 70% от анкетиранияте в град Шумен се стараят да събират разделно.

В. Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци

1. Количества разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло, метали, текстил и други потоци отпадъци, обхванати от системата за разделно събиране

1.1. Количества разделно събрани отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки

Община Шумен в периода 2016-2020г. има сключени договори с две организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, а именно:

- „Екопак България“ АД;
- „Булекопак“ АД;

Договорът с „Булекопак“ АД е прекратен към 01.01.2019г., като през 2018г. на територията на общината са работили и двете организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки.

Таблица 7 Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки на територията на Община Шумен:

№	Населено място	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ОООО) до 31.12. 2018 г.	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ОООО) от 01.01.2019 г.
1	Гр. Шумен –район „Север“	Екопак България АД	Екопак България АД
2	Гр. Шумен –район „ЮГ“	Булекопак АД	Екопак България АД
3	Благово	Булекопак АД	
4	Васил Друмев	Булекопак АД	
5	Ветрище	Булекопак АД	
6	Вехтово	Булекопак АД	Екопак България АД
7	Дибич	Булекопак АД	Екопак България АД
8	Друмево	Булекопак АД	Екопак България АД
9	Ивански	Булекопак АД	Екопак България АД
10	Илия Блъсково	Булекопак АД	Екопак България АД
11	Кладенец	Булекопак АД	
12	Костена река	Булекопак АД	
13	Мараш	Булекопак АД	Екопак България АД
14	Овчарово	Булекопак АД	
15	Радко Димитриево	Булекопак АД	
16	Салманово	Булекопак АД	Екопак България АД
17	Велино		
18	Градище		Екопак България АД
19	Коньовец и депо		Екопак България АД
20	Лозево		Екопак България АД
21	Мадара		Екопак България АД
22	Новосел		Екопак България АД
23	Панайот Волово		
24	Средня		Екопак България АД
25	Струино		Екопак България АД
26	Царев брод		Екопак България АД
27	Черенча		Екопак България АД
28	Белокопитово		

Въведените системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки на гражданите са:

- две -контейнерна – една точка се състои от 1 бр. жълт и 1 бр. зелен контейнер.

Такава е системата изградена от „Булекопак“ АД в Гр. Шумен –район „ЮГ“, с. Благово, с. Васил Друмев, с. Ветрище, с. Вехтово, с. Дибич, с. Друмево, с. Ивански, с. Илия Блъсково, с. Кладенец, с. Костена река, с. Мараш, с. Овчарово, с. Радко Димитриево и с. Салманово. Системата функционира до край на 2018г. в рамките на община Шумен.

Фигура 3 Дву-контейнерна система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, на „Булекопак“ АД

През 2018г. двуконтейнерната система на „Булекопак“ е обхващала 144 точки, по два броя цветни контейнери, разположени във всяка от точките. Използваната двуконтейнерна система позволява събирането на хартия, пластмаса и метали в жълтия контейнер и разделното събиране на стъкло – в зеления контейнер. Хартините отпадъци от опаковки, които може да бъдат изхвърляни разделно са: кашони (велпапе), картон, картонени кутии (от прах за пране, хранителни продукти, лекарства, обувки, дрехи и др.), овоцелови табла (кори за яйца), опаковъчна хартия за пликосе, пакетиране и обвиване. Пластмасовите отпадъци от опаковки, които могат да се изхвърлят разделно са фолио, кутии от козметични продукти, сладолед, сирене и др. хранителни продукти; кофички от кисело мляко; пластмасови бутилки от минерална вода, безалкохолни и алкохолни напитки; бутилки и туби от миешки и почистващи препарати; флакони от шампоани, балсами и др. козметични продукти; флакони от лекарствени продукти; найлонови пликосе и торбички; тарелки от хранителни продукти; Към металните опаковки се отнасят кенове от сокове и безалкохолни и алкохолни напитки, консервни кутии, метални спрей-флакони от дезодоранти, пяна за бръснене и др. козметични продукти, метално фолио; всякакви видове капачки – от буркани и шишетата. Стъклените опаковки, които можете да бъдат изхвърляни разделно в зеления контейнер са: всякакви видове буркани – от консервирани и детски храни, бутилки от алкохолни и безалкохолни напитки, шишетата и флакони от лекарствени средства и козметични продукти.

- три контейнерна (една точка се състои от 1 бр. син, 1 бр. жълт и 1 бр. зелен контейнер).

Такава е системата, която функционира на територията на община Шумен от 2018г.. През 2018г. тя обхваща единствено район „Север“ на гр. Шумен, като след 01.01.2019г. обхваща и район „ЮГ“, както и селата Вехтово, Дибич, Друмево, Ивански, Илия Блъсково, Мараш, Салманово, Градище, Коньове, Лозево, Мадара, Новосел, Средня, Струино, Царев брод, Черенча. Системата е изградена на база сключен договор с „Екопак България“ АД.

В синия контейнер се изхвърлят разделно само хартиени и картонени отпадъци, като вестници и списания, празни кутии от сокове и мляко, кашони и други хартиени и картонени опаковки, картонени кутии от сладки, бонбони, яйца, обувки и др., хартиени торбички и чували. В жълтия контейнер се изхвърлят само пластмасови и метални отпадъци от опаковки, като например пластмасови бутилки от вода, безалкохолни, олио и бира, кофички от кисело мляко и пластмасови бутилки от прясно мляко, туби и шишета от козметика и санитарни продукти, пластмасови чаши и тарелки /почистени от остатъците от храна/, палета и каси ,метални кенчета от напитки и почистени консервени кутии, капачки от буркани и бутилки, найлонови торбички, стреч фолио и опаковъчно фолио.

Към 2020г. на територията на община Шумен са разположени в 205 точки по три контейнера, всеки с обем 1500л, като допълнително са поставени 10 бр. жълти контейнери, с обем 1000л. в парковите зони на града. Местоположението и броят на точките за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Шумен са представени в таблица

Таблица 8 Местоположение и брой на точките за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Шумен

№	Населено място	Брой на точките
1	Гр. Шумен –район „Север“,	80
2	Гр. Шумен- кв. Мътница	1
3	Гр. Шумен- кв. Макак	1
4	Гр. Шумен –район „ЮГ“	79
5	Гр. Шумен- кв. Дивдядово	4
6	Паркови зони в гр. Шумен, Лесопарк „Кьошкове“, ПП „Шуменско плато“	10 броя (жълт) с обем 1000 л
7	ПП „Шуменско плато“	5
8	Вехтово	3
9	Дибич	3
10	Друмево	3
11	Ивански	4
12	Илия Блъсково	2
13	Мараш	2
14	Салманово	3
18	Градище	2
16	Коньовец	1
17	Лозево	1
18	Мадара	4
19	Новосел	1
20	Средня	1
21	Струино	1
22	Царев брод	3
23	Черенча	1

Източник: Община Шумен

Към настоящият момент град Шумен и 16 села на територията на общината са обхванати от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организирана от „Екопак България“ АД на територията на общината се осигурява от 625 бр. съдове, с общ обем от 932.5 м³. В следващата таблица са посочени количествата разделно събрани отпадъци от системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки общо за община Шумен и техният процент от общото количество събрани смесени битови отпадъци:

Таблица 10 Количества разделно събрани отпадъци от опаковки и отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло от територията на община Шумен:

Събрани отпадъци от опаковки	Количество (тона)		
	2018 г	2019г.	2020 г.
Разделно събрани отпадъци от опаковки	374,35	220,937	287,26
Количество смесени битови отпадъци събрани през същата година (тона)	31 468,00	31 313,34	28 793,18

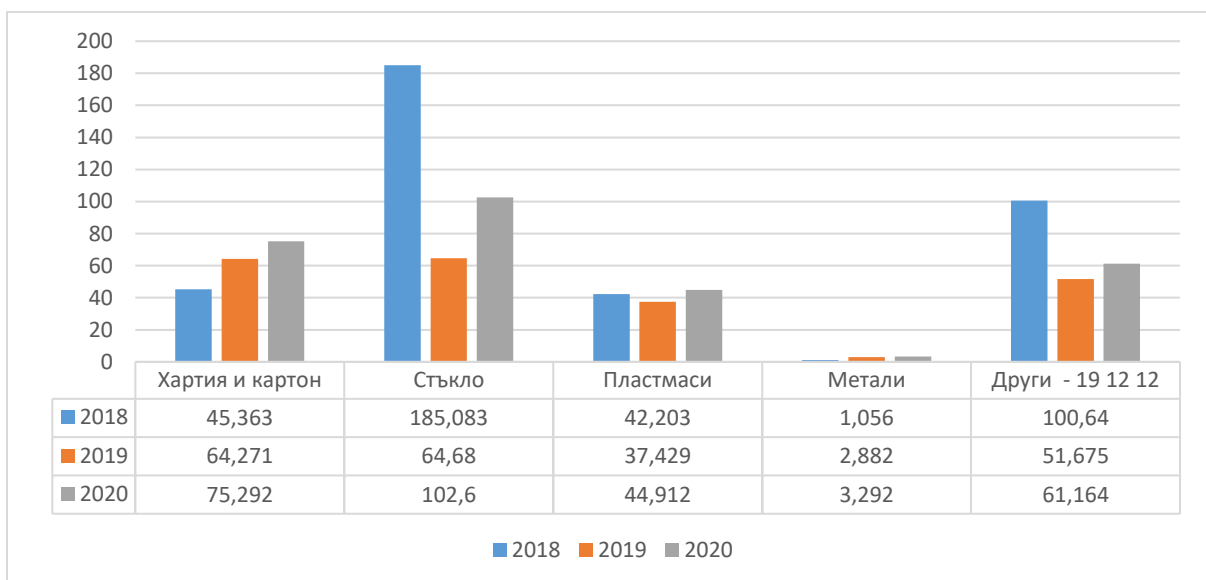

Процент на генерираните отпадъци от опаковки, спрямо количество събрани смесени битови отпадъци през съответната година. %	1.19	0.71	1.00
--	------	------	------

Видно от представените данни количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки е нараснало 1,34 пъти през 2020г., спрямо предходната 2019г, въпреки усилията на общината и увеличаване на осведомеността на населението на територията на община Шумен, все още количествата разделно събрани отпадъци от опаковки, остават ниски спрямо количеството на общия смесен битов отпадък, като се задържат около 1 %. С цел увеличаване на количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки община Шумен е обявила обществена поръчка за закупуване на 250 броя цветни кошчета за разделно събиране на отпадъци от опаковки, като се предвижда съдовете да се разположат в пешеходната зона на централната градска част на град Шумен. Така се очаква гостите и жителите на града да имат възможност да изхвърлят отпадъците от опаковки разделно.

След третиране на събраните отпадъци от системата за разделно събиране се отделя поток от отпадъци, годни за рециклиране и част, която е отделена за депониране. Количествата годните за рециклиране отпадъци и количествата отделени за депониране отпадъци са представени графично на следващата фигура.

Фигура 2 Количества разделно събрани отпадъци от опаковки по видове от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, 2018-2020 г.

Както се вижда от представените графични и таблични данни, както количеството разделно събрани отпадъци от опаковки нарастват, така и годните за рециклиране отпадъци от опаковки се увеличават през 2020г, спрямо 2019г. Отделените, годни за рециклиране отпадъци от опаковки от системата за разделно събиране на отпадъци от

опаковки, изградена на територията на община Шумен, нарастват от 76,7% през 2019г. на 79%, през 2020г.

Ежегодно организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, предоставят на министъра на околната среда и водите одиторски доклад за дейността през изминалата година. След неговото разглеждане, министърът издава заповед, с която потвърждава изпълнените цели за рециклиране на отпадъци от опаковки, съгласно чл.9, ал. 1 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковките. С издадените досега заповеди се потвърждава редовното преизпълнение на целите от страна на организацията по оползотворяване, оперираща към настоящия момент на територията на община Шумен. От пуснатите на пазара опаковки, „Екопак България“ АД е постигнала следната степен на рециклиране, като е изпълнила нормите за рециклиране, заложи в НООО:

Таблица 12 Процент рециклирани опаковки от организации по оползотворяване към 2020 г., съгласно Заповед №РД-491/10.05.2021г.

Вид опаковки	Норми за рециклиране, съгласно НООО	Изпълнени от Екопак България АД за 2020 г.
Пластмаса	22,5 %	40,33%
Хартия и картон	60 %	89,11 %
Стъкло	60 %	61,12 %
Метали	50 %	52,92 %
Дърво	15 %	44,14%

Източник: Заповед № РД-491/10.05.2021 г.

В контекста на политиката на Европейската комисия за отпадъците и развитие на кръговата икономика, линейният икономически модел от типа „взemi, произведи и изхвърли“ вече не съответства на нуждите на съвременното общество и на ограничения характер на природните ресурси. В този смисъл, държавната политика по управление на отпадъците се фокусира върху интегрирането на нови, устойчиви от екологична гледна точка модели, където от битовите отпадъци да се отделя всичко, което може да се оползотвори и рециклира, да се превърне в енергия, суровина за индустрията, а в изградените регионални депа да се депонират минимални количества отпадъци.

1.2. Количества разделно събрани отпадъци от площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинства (чл.19, ал. 3. т.11 от ЗУО)

През 2017 г. отпадна задължението за пунктовете за вторични суровини на територията на общината да предоставят информация на общините, поради приетата нова Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци (ДВ, бр. 11 от 31.01.2017 г.), с която е отменен редът за докладване на общините пред МОСВ за изпълнение на целите по чл.31, ал. 1 от ЗУО. Ежегодно в срок до 30 септември изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС)

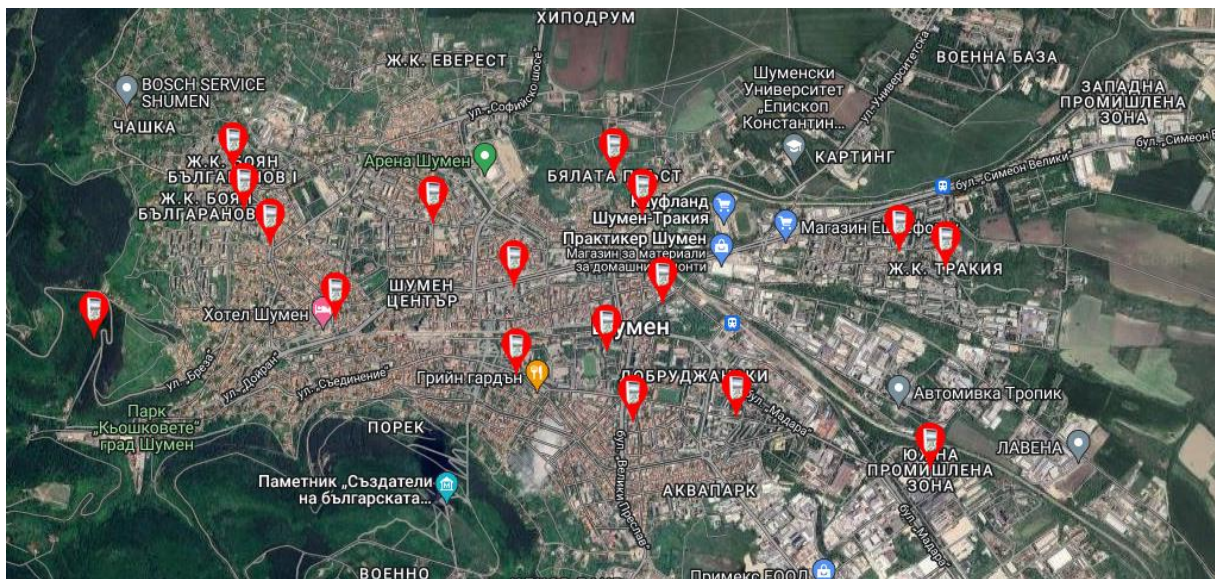
обобщава и публикува информация за предходната календарна година по общини и региони за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО.

От 2019 г. в гр. Шумен функционира общински център за екологосъобразно събиране и съхраняване на опасни отпадъци от бита, който се стопанисва от ОП „Чистота“. Чрез три мобилни пункта към центъра, по предварително изготвен график ежемесечно се обхождат всички населени места от община Шумен.

В резултат на работата на центъра през 2020г. са събрани 5 065.831 тона, в т. ч. 3 315.042 тона за Община Шумен. За обезвреждане са предадени 4 304.005 тона отпадъци въз основа на договор с „Метарекс“ ООД.

1.3. Количества разделно събрани отпадъци от текстил и текстилни материали

От 2019 г. на територията на община Шумен се събират текстилни отпадъци – ненужни дрехи и текстил. Общината има сключен договор с фирма „М-текс рециклиране на текстил и обувки“ ООД гр. Габрово, която е разположила 17 броя контейнери за текстилни отпадъци.

Фигура 4 Местоположение на контейнерите за текстилни отпадъци на територията на община Шумен

Количествата разделно събрани отпадъци от текстил и обувки са дадени в следващата таблица:

Таблица 16 Количества разделно събрани отпадъци от текстил и обувки

години	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Количества разделно събран текстил и текстилни материали (тона)	0,00	18,360	65,966

Източник: Община Шумен

С въвеждане на системата за разделно събиране на текстил и обувки и създаване на навици в гражданите на община Шумен се наблюдава положителен тренд на нарастване на количествата разделно събрани текстилни отпадъци. Целта на въведената система за разделно събиране е колкото се може повече текстилни отпадъци да се използват повторно или да се рециклират, с което да се намали делът за депониране.

Системата за събиране на отпадъчен текстил от гражданите, както всяка друга система, е динамична и се развива във времето, като през години се наблюдава интерес от страна на гражданите.

Събраните текстилни отпадъци от територията на община Шумен се транспортират до площадка, на които се извършва сортиране, рециклиране и производство на нови текстилни изделия. Производствената база се намира на територията на град Габрово. Отпадъците се разделят по видове, като годните за повторна употреба се отделят, а останалите от останалите се произвеждат:

- Цветен друзет – 100% рециклирани текстилни влакна с неопределен цвят
- Друзет от плетка – 100% рециклирани текстилни плетива с неопределен цвят
- Бял друзет – 100% рециклирани текстилни влакна с бял цвят
- Парцали за пълнеж
- Парцали за почистване.

1.4. Разделно събрани зелени/градински и хранителни/кухненски биоотпадъци

По смисъла на Допълнителните разпоредби на ЗУО:

- § 1, т. 2 от ЗУО (изм. ДВ, бр. 19 от 2021 г.) „*Биоотпадъци*“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно, както и подобните отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.
- § 1, т. 3 от ЗУО (изм. ДВ, бр. 19 от 2021 г.) "*Биоразградими отпадъци*" са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Като цяло биоразградимите отпадъци можем да разделим на основно на следните видове:

- Растителни зелени отпадъци - зелени площи към обществени и търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, градини, паркове, домакинства и др.

- Хранителни и кухненски отпадъци: детски градини, училища, домакинства, ресторанти, заведения за обществено хранене, търговски обекти, социални домове, пазари, и др.
- Биоразградими от хранително вкусовата промишленост
- Биоразградими - хартия, картон и други;

С изисквания приети през 2018 г. от ЕС и приетите изменения в Закона за управление на отпадъците от 05.03.2021 , ДВ бр.19 пред общините стоят нови предизвикателства в управлението на биоразградимите отпадъци. Освен събирането на „Зелените отпадъци“, предстои разполагане на нови съдове, нова техника за транспортирането им, както и инсталации за третиране на биоразградимите хранителни отпадъци. Кметът на Общината трябва да изгради необходимата инфраструктура за разделното събиране на биоразградимите хранителни отпадъци, без да ги смесва с другите видове отпадъци, за да се достигнат поетапно приетите цели за рециклиране.

През 2020 г. община Шумен е обявила обществена поръчка по реда на Закона за обществените поръчки за закупуване на минимум 250 броя нови, неупотребявани съдове за събиране на растителни и биоразградими отпадъци. За обслужването на контейнерите е предвидено и закупуване на специализиран камион. Към настоящия момент общината разполага с 250 броя пластмасови контейнери тип „Бобър“, с обем 1,1 куб.м., за събиране на растителни и биоразградими отпадъци и 1 специализиран автомобил за тяхното обслужване, с обем на надстройката 6 куб. метра. Сто броя от закупените контейнери са предоставени за Гробищен парк – Шумен, като се обслужват при запълване, а 150 броя се предвижда да бъдат разположени в жилищната част на гр. Шумен през 2023 г. В тях ще се събират твърди биоотпадъци (плодове и зеленчуци). На този етап и създадена организация за събиране само на растителни отпадъци от поддържането на общинските зелени площи и от домакинствата в град Шумен. Събирането и транспортирането на растителни отпадъците от територията на община Шумен към настоящия момент се извършва от общинското предприятие „Чистота“ по график. До края на 2022г. събирането на растителните отпадъци се осъществява всяка сряда, като отпадъците трябва да бъдат разделно събрани в чували или приведени в удобен за товарене вид и поставени до съдовете за смет в деня преди определения по график ден за събирането им. Количествата разделно събрани зелени отпадъци са дадени в следващата таблица:

Таблица 9 Разделно събрани зелени, в изпълнение на изискванията на чл. 19, ал .3, т. 10 от ЗУО

№	година	2018 г.	2019 г.	2020 г.
1	биоразградими отпадъци	503	927	333

Източник: Отчет на община Шумен към НСИ

Съгласно информацията представена в горната таблица, количествата разделно събрани зелени/ през последните три отчетни години, намаляват като се движи в границите от 927 т – до 333 т.

До края на 2022г. община Шумен не разполага с инсталацията за третиране на биоразградимите отпадъци и те постъпват на регионалното депо за отпадъци. Със сключване на договор за предоставяне на услуги по транспортиране и предварително третиране на смесени битови отпадъци и биоотпадъци (трева от косене, листна маса, предварително раздробени клони и храсти от поддържането на обществените площи, паркове и градини, образувани на територията на община Шумен), образувани на територията на община Шумен с „ЕКОИНВЕСТ АСЕТС“ АД се очаква да бъде разширена системата за разделно събиране на хранителни и зелени/градински отпадъци.

Инсталацията за механично-биологично третиране на дружеството е комплексен обект, който в технологичната си схема включва и съоръжение за биологично третиране на биоразградимите отпадъци чрез компостиране. Съоръжението се състои от 10 броя тунели, с площ 2530 кв. м, за затворен тип компостиране, с форсирана аерация и допълнително овлажняване на материали, което позволява увеличаване на количествата разделно събрани биоразградими отпадъци.

1.5. Количества разделно събрани отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба гуми (ИГУ), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО

Масово разпространените отпадъци са отпадъци, които се образуват след употреба на многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Такива отпадъци са:

- Отпадъци от опаковки;
- Отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО);
- Излезли от употреба гуми (ИГУ);
- Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА);
- Отработени моторни масла (ОММ);
- Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

За управление на тези специфични потоци отпадъци, община Шумен е сключила договори със следните организации по оползотворяване:

Таблица 10 Сключени договори за разделно събиране на МРО с организации по оползотворяване

№	Вид на МРО	Организация по оползотворяване
1	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)	„Грийнтех“ АД
2	Отпадъци от батерии и акумулатори (НУБА)	„РЕКОБАТ“ АД
3	Излезли от употреба гуми (ИУГ)	Д.Р.А.К. – брокер на отпадъци
4	Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)	„Метарекс“ ООД
5	Отработени моторни масла (ОММ)	„Алфа рисайклинг“ ООД

Източник: община Шумен

Договорът с „Алфа Рисайклинг“ ООД, гр. Шумен за създаване на организация за екологосъобразно събиране на отработени масла на територията на община Шумен, съобразно разпоредбите на Глава пета от Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти е сключен през месец декември 2020 г.

„Грийнтех България“ АД, като организация по оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) има отговорна задача да изгради система за разделно събиране на старите електрически и електронни уреди, на специализирани и достъпни за гражданите места. Предаването на ИУЕЕО на територията на община Шумен става чрез точки за събиране, поставени на 18 места в общината.

Съгласно данни от интернет сайта на „Грийнтех България“ АД, точките за събиране на ИУЕЕО в Община Шумен са със следните адреси:

Таблица 11 Местоположение на точките за събиране на ИУЕЕО на територията на Община Шумен

№	Фирма/Община	Адрес на обекта
1	БТК АД	пл. Освобождение 1
2	Кауфланд	бул. „Симеон Велики“ 28
3	БТК АД	бул. „Славянски“ № 62
4	Сатекс ООД	ул. „Панайот Волов“ 15
5	Сатекс ООД	ул. „Симеон Велики“ 25
6	ОШИ Ан. Стоянов	бул. „Славянски“ 72
7	Стройкомплект Г ЕООД	ул. „Ген. Тотлебен“ 46
8	Стройкомплект Г ЕООД	кв. Добруджа, Индустриална зона
9	Ес Ес Експрес ООД	ул. „Ришки проход“ 35, бензиностанция Ромпетрол
10	Метарекс ООД	бул. „Цветан Зангов“ 40
11	Метарекс ООД	кв. Мътница
12	дм България ЕООД	ул. „Съединение“ РУМ
13	Светлина-Шумен ООД	бул. „С.Велики“ 74С

14		ЕЛМАК ООД Магазин Темакс България ЕООД, бул. Ришки проход 191
15	Община Шумен	бул. „Славянски“ 17
16	дм България ЕООД	бул. „Славянски“ 64
17	БТК АД	бул. „Велики Преслав“ № 6
18	БТК АД	ул. „Хан Омуртаг“ № 2

Източник „Грийнтех България“ АД

Събирането на НУБА се извършва чрез предоставени съдове за разделно събиране на портативни батерии на места, определени съвместно с община Шумен.

„Метарекс“ ООД има сключен договор с община Шумен за предаване на ИУМПС. То е и е подизпълнител на „Грийнтех България“ АД – организация по оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, както и на „РЕКОБАТ“ АД – организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори. Дружеството извършва дейности и прилага система за разделно събиране, съхраняване, третиране, транспортиране и рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците приети за целите на организациите.

Отработените масла от гражданите могат да се предават само на местата за смяна на отработени масла на територията на община Шумен, както и на следната площадката на „Алфа рисайклинг“ ООД.

За излезлите от употреба гуми (ИУГ), община Шумен сключен договор с Д.Р.А.К. – брокер на отпадъци. Провеждат се регулярно кампании за събиране за ИГУ. В края на 2020г община Шумен е стартирала процедура по отреждане на площадка за събиране на излезли от употреба автомобилни гуми под 22 цола.

Излезлите от употреба гуми (ИУГ) могат да бъдат предавани и в автосервизите и пунктовете за смяна на гуми, които са задължени да имат сключени договори с лицензирана фирма, на която да предават събраните от дейността им гуми.

Количествата разделно събрани МРО, от организациите по оползотворяване, с които Община Шумен има сключени договори в периода 2018-2020г. са дадени в следващата таблица:

Таблица 12 Количества разделно събрани МРО от организации по оползотворяване през периода 2018-2020г.

МРО по видове	Количество т/год		
	2018 г	2019 г	2020 г
Отпадъци от електрическо и електронно оборудване, в това число:	5,451	4,347	1.440

16 02 15* - опасни компоненти отстранени от излязло от употреба оборудване/тонер касети/	0.039		
20 01 23* - ИУО съдържащо флорохлоровъглероди	0.194		
20 01 35* - ИУЕЕО, съдържащо опасни компоненти / монитори, телевизори, маслени радиатори/	2.997	3.336	
20 01 36 – ИУЕЕО, различно от упоменатото в 20 01 21, 20 01 23 и 20 01 35	2.217	1.011	1.440
20 01 21* - луминесцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак		0.107	
17 04 11 - кабели	0.004		
Отпадъци от батерии и акумулатори, в това число:		0.113	
20 01 33* - батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии		0.07	
20 01 34 – батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33		0.043	
Моторни превозни средства, в това число:	8.210	10.260	3.000
16 01 04* - излезли от употреба превозни средства	8.210	10.260	3.000

Източник: община Шумен

Освен чрез посочените организации по оползотворяване, МРО се приемат и в центъра за опасни отпадъци . Такива са например ИУЕЕО, НУБА, образувани от домакинствата. Общината организира и кампании за събиране на ИУАГ, които се транспортират до циментови заводи да оползотворяване. Количествата събрани излезли от употреба гуми, чрез кампании организирани от общината са представени в табл.

Таблица 13 Количества събрани излезли от употреба гуми, чрез кампании организирани от общината

Вид на МРО	Количество, т/год		
	2018г.	2019г.	2020г.
Излезли от употреба гуми	210,9	51,84	53,88

Източник: община Шумен

1.6. Количества опасни отпадъци събрани от домакинствата

От 2019 г. в гр. Шумен функционира Общинският център за събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци от населението, реализиран по проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци“ по Българо-швейцарската програма за сътрудничество“ на територията на Общината. Чрез три мобилни пункта към центъра, по график ежесечно се обхождат всички населени места от община Шумен.

Основните групи отпадъци, които се събират от системата са:

- Лакове и бояджийски материали;
- Живак и живаксъдържащи уреди;

- Домакински препарати и химикали;
- Мастила и замърсени опаковки;
- Фармацевтични продукти /лекарства с изтекъл срок на годност/.

На интернет страницата на Община Шумен е публикуван списък на разрешените за събиране от домакинствата опасни отпадъци.

Таблица 14 Списък на разрешените за събиране от домакинства опасни отпадъци

№	Код на отпадъка	Наименование на отпадъка	Описание на отпадъка
1.	15 01 10*	опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества	Празни опаковки от лаково бояджийски материали и покрития с пиктограми за опасност; Домакински препарати и химикали обозначени с пиктограми за опасност;
2.	15 02 02*	абсорбенти, филтърни материали (включително маслени, филтри, неупоменати другаде) за изтриване, предпазни облекла, замърсени с опасни вещества	Кърпи, парцали за избърсване, замърсени с опасни препарати; Предпазни средства – ръкавици, маски, филтри и други използвани при боядисване, нанасянето на покритие и почистване;
3.	16 01 13*	спирачни течности	
4.	16 01 14*	антифризни течности, съдържащи опасни вещества	
5.	20 01 13*	разтворители	Разредители съдържащи пиктограми за опасност; Разтворители съдържащи пиктограми за опасност
6.	20 01 14*	киселини	Препарати на основата на сярна, азотна и оцетна киселина както и киселола;
7.	20 01 15*	основи	Препарати на основата на амоняк, натриева основа, сода каустик, вар;
8.	20 01 17*	фотографски химични вещества и смеси	Фотографски материали с пиктограми за опасност; Препарати за обработка на фотографски филми с пиктограми за опасност;
9.	20 01 19*	пестициди	Препарати за растителна защита и борба с вредителите (препарати за поддържане на тревни площи, цветя, овощни дървета, зеленчукови растения – пестициди, хербициди) – с пиктограми за опасност;
10.	20 01 21*	луминесцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак	Луминесцентни лампи; Живачни термометри; Живачни ампули от бойлери; Живак; Живачни прекъсвачи; Енергоспестяващи лампи;
11.	20 01 23*	излязло от употреба оборудване, съдържащо флуорохлоровъглероди	Климатизици; Хладилници; Фризери

12.	20 01 26*	масло и мазнини, различни от упоменатите в 20 01 25	Различни видове масла – моторни, трансмисионни, хидравлични, смазочни за зъбни предавки и други;
13.	20 01 27*	бои, мастила, лепила/ адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества	Бои с пиктограми за опасност; Мастила с пиктограми за опасност; Лакове с пиктограми за опасност; Грундове с пиктограми за опасност; Лепила с пиктограми за опасност; Смоли с пиктограми за опасност; Силикони с пиктограми за опасност;
14.	20 01 29*	перилни и почистващи смеси, съдържащи опасни вещества	Перилни и почистващи препарати с пиктограми за опасност; Препарати за почистване на стъкла с пиктограми за опасност; Препарати за почистване на фурни с пиктограми за опасност; Белина с пиктограми за опасност; Препарати отстраняващи петна и ръжда с пиктограми за опасност; Препарати за почистване на повърхности с пиктограми за опасност; Дезинфектанти с пиктограми за опасност;
15.	20 01 31*	цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти	Лекарства с изтекъл срок на годност или излезли от употреба; Продукти свързани с грижи по домашните любимци;
16.	20 01 33*	батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03, както и не батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии	Оловни батерии; Никел – кадмиеви батерии; Живачни батерии; Акумулатори;
17.	20 01 35*	излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти	Телевизори; Монитори; Видео; Телефони; Факсове / опасна е тонер касетата да не се чупи;/ Касетофони; Радио; Фотоапарати; Апарати за кръвно; Компютърни мишки; Таблети; Микровълнови печки; Компютри; Кухненски везни; Хлебопекарни; Мултикукъри; Кухненски роботи; Тостери; други домакински уреди и инструменти;
18.	20 01 37*	дървесина, съдържаща опасни вещества	Дървесина съдържаща опасни вещества; Талаш замърсен с опасни вещества; Изрезки замърсени с опасни вещества; Талашитени плоскости замърсени с опасни вещества; Фурнири замърсени с опасни вещества; При разлив на масла сорбента който се използва ще се въведе в тази група.

Приемането на опасните битови отпадъци на територията на общинския център се извършва по следните начини:

- Директно приемане от гражданите на общината, които ще донасят отпадъците в центъра;

- Приемане на отпадъците от гражданите в Мобилен събирателен пункт /оборудвано превозно средство/ по предварително обявен график в населените места на общината, като приетите отпадъци по този начин се транспортират с превозното средство до центъра.

Таблица 15 Количества разделно събрани опасни отпадъци (по код и наименование) от домакинствата общо за община Шумен през 2020г

№	Код и наименование на отпадъка (съгласно Наредба №2 за класификация на отпадъците)		Количество, т
	Код	Наименование	
1.	15 01 10*	Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества	0.005
2.	20 01 13*	Разтворители	0.003
4.	20 01 14*	Киселини	0.006
5.	20 01 15*	Основи	0.006
7.	20 01 19*	Пестициди	0.020
8.	20 01 21*	Луминесцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак	0.093
	200123*	Излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеродороди	0.151
	200126*	Масла и мазнини, различни от упоменатите в 20 01 25	0.001
9.	20 01 27*	Бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества	0.159
10.	20 01 29*	Перилни и почистващи смеси, съдържащи опасни вещества	0.004
11.	20 01 31*	Цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти	0.092

Източник: Община Шумен

1.7. Количества разделно събрани едрогабаритни отпадъци (ЕГО)

Едрогабаритните отпадъци представляват обемни битови отпадъци, които поради своите размери и тегло не могат да се поставят в съдовете за твърди битови отпадъци и изискват специфична организация за предаване и третиране.

Към едрогабаритните отпадъци не следва да се отнасят типове отпадъци с вече установен режим на управление, каквито са:

- Отпадъци от строителство и разрушаване;
- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- Излезли от употреба моторни превозни средства;
- Негодни за употреба батерии и акумулатори и др.

Процесът на управление на едрогабаритните отпадъци, като част от потока битови отпадъци изисква специфична организация за предаване и третиране на тези отпадъци, което поражда необходимост от разработване на ясни указания представени с добри примери и успешни практики.

За територията на община Шумен събирането на едрогабаритните отпадъци (ЕГО) се извършва от общинското предприятие „Чистота“ по график. Събирането им се извършва всеки вторник, като отпадъците трябва да бъдат разделно събрани в чували или приведени в удобен за товарене вид и поставени до съдовете за смет в деня преди определения по график ден за събирането им. Дейността се извършва със специализирана транспортна и товарачна техника, след което се транспортират до съоръжения за третиране на отпадъци.

Количествата разделно събрани едрогабаритни отпадъци общо за община Шумен за периода 2018 – 2020 г. са представени в следващата таблица.

Таблица 16 Количества разделно събрани едрогабаритни отпадъци общо за територията на община Шумен

№	Количества разделно събрани ЕГО, тона		
	2018 г.	2019 г.	2020 г.
1	11	148,71	327,94

Източник: Община Шумен

Видно от таблицата, количествата на събраните едрогабаритни отпадъци от домакинствата на територията на община Шумен, постоянно нарастват като за 2020 г., количествата събрани ЕГО са с 120%, повече спрямо 2019 и с около 30 пъти спрямо 2018 г.

1.8 Количества рециклируеми отпадъци, отделени от инсталацията за третиране на отпадъци

Сепарирането на битови отпадъци на Община Шумен са осъществява в изпълнение на договора за предварително третиране (сепариране) на битовите отпадъци с частните оператори на сепариращи инсталации. Договор № ЗОП 33-06/19.02.2015 г. е сключен между „Евро Импекс“ ООД, гр. София и общините Шумен, Велики Преслав, Каспичан, Нови пазар и Смядово за предоставяне на услуги на посочените общини по предварително третиране (сортиране) на смесени битови отпадъци.

На площадката е изградена сепарираща инсталация, на която се извършва дейността по предварително третиране /сепариране/ на отпадъците. По-долу в таблицата е посочена информация, предоставена от община Шумен за общото количество отпадъци

постъпили за третиране в инсталацията в т.ч. отпадъците отделени за рециклиране; отпадъци за енергийно оползотворяване (RDF) и съответно отпадъци отделени за депониране.

Таблица 17 Отпадъци, третирани в инсталацията за предварително третиране (сепариране) на битовите отпадъци

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо отпадъци, третирани в инсталацията (тона)	23485	24191	24739	24760	24745
В т.ч. отпадъци на изход от инсталацията					
1. отделени за рециклиране (т)	888,96	1704,9	3214,8	3963	3065,6
2. отделени за друго оползотворяване (дейности с код R10)	6850	5401	1622	667,4	9,6
3. отделени примеси за обезвреждане – депониране (т)	15746	16496	20658	20540	20414,8

Източник: Община Шумен

Както е видно от таблицата, отделените рециклируеми отпадъчни материали след преработка в инсталацията за смесен битов отпадък на община Шумен, непрекъснато се увеличават, с изключение на 2020 г.

Фигура 5 Процент на отделените за рециклиране отпадъци от общо постъпилите отпадъци на инсталацията

За 2020 г. приблизително 12,4% от общото количество отпадъци, постъпили за третиране са отделени за рециклиране, като максимално количество достигнати отделени за рециклиране отпадъци се постига през 2019г. - 16,0%. За целия разглеждан период от 2016г. до 2020г. количеството на отделените за рециклиране отпадъци нараства повече от 3 пъти.

Г. Изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 и 2 от ЗУО

В контекста на политиката на Европейската комисия за отпадъците и развитие на кръговата икономика, линейният икономически модел от типа „вземи, произведи и изхвърли“ вече не съответства на нуждите на съвременното общество и на ограничения характер на природните ресурси. В този смисъл, държавната политика по управление на отпадъците се фокусира върху интегрирането на нови, устойчиви от екологична гледна точка модели, където от битовите отпадъци да се отделя всичко, което може да се оползотвори и рециклира, да се превърне в енергия, суровина за индустрията, а в изградените регионални депа да се депонират минимални количества отпадъци. В тази връзка, Законът за управление на отпадъците (ЗУО), регламентира цели за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, за изпълнение от общините на територията на Р. България.

Чл. 31 ал. 1 на ЗУО предоставя информация за конкретните параметри за изпълнение, а именно:

- т. 1. най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- т. 2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.¹
- т. 3. най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- т. 4. най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- т. 5. най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- т. 6. най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

---

¹ количеството депонирани биоразградими битови отпадъци в Република България през 1995 г. е 2 247 500 t

Целите по ал. 1, т. 3 - 6 се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби. При изпълнение на законовите цели (чл. 31, ал. 1), размерът на отчисленията за битови отпадъци се намалява, както следва:

- При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, което цели увеличаване от общините на рециклираните и оползотворени битови отпадъци.
- При изпълнение на целите за биоразградими отпадъци, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, целящи увеличаване на оползотворени битови биоразградими отпадъци и намаляване на дела на депонираните такива.

Съгласно чл. 13, ал. 3, от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци изпълнението, целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО се изчислява по методите съгласно приложение № 1 на Решение на Комисията от 18 ноември 2011 г. за установяване на правила и изчислителни методи за проверка на съответствието с целите, зададени в чл. 11, параграф 2 от Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

Избраният изчислителен метод за страната ни, за изчисляване на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници до 2020 г. е Метод 4 от Приложение 1 на Решение на Комисията от 18 ноември 2011 г. Според него степента на постигане на целите се изчислява по следния начин:

$$\text{Рециклиране на битовите отпадъци (\%)} = \frac{\text{Рециклирани битови отпадъци (тона)}}{\text{Генерирани битови отпадъци (тона)}}$$

В количеството на рециклираните битови отпадъци попадат всички отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали предадени за рециклиране от:

- Организации по оползотворяване на отпадъци;
- Пунктове за вторични суровини;
- Общински и частни предприятия управляващи инсталации за предварително третиране на битови отпадъци или сепариращи инсталации;
- Търговски обекти
- Физически лица;
- Експорт на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали

Според Заповед №17 от 17.01.2023г. на Изпълнителния Директор на ИАОС за 2019 относно изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от Закон за управление на отпадъците, към 2019 община Шумен е постигнала степен на рециклиране 55 % за календарната 2019 г., което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 от ЗУО.

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци се изчисляват за всяка година като процент на количеството депонирани биоразградими отпадъци спрямо количеството на образуваните биоразградими отпадъци през 1995 г. в Република България.

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци определя разрешените за депониране биоразградими отпадъци в съответния регион за 2020 г. на 109 кг/жител. Съгласно горесцитираната заповед, община Шумен е постигнала степен на отклоняване на биоразградими отпадъци от депа 73% за календарната 2019 г. (последната налична отчетна година), което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.2 от ЗУО.

Поставените цели следва да бъдат постигнати при източника на образуване и оползотворяване, чрез компостиране, анаеробно разграждане или като източник на възобновяема енергия в инсталации за изгаряне на биомаса на територията на региона за управление на отпадъците.

4.1.1.1. Изводи и препоръки относно битовите отпадъци

- През разглеждания период от 2016-2020г. не се наблюдава ясна тенденция за намаляване или нарастване на количествата образувани битови отпадъци в община Шумен, като количествата варират в диапазона от 28 000 до 31 000 тона годишно.
- По данни на Евростат, в повечето страни домакинствата образуват средно до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и администрацията. Община Шумен не се различава от посочената европейска статистика, като средно за периода 2017-2020г. отпадъците събрани от предприятията с договори за организирано сметосъбиране, представляват 10,3% от общосъбраните битови отпадъци от територията на общината, като останалите количества постъпват основно от домакинствата.
- На територията на Общината се наблюдава увеличаване на количеството разделно събрани отпадъци, като само в рамките на една година- от 2018г. до 2019г., количеството им нараства с над 12%. За същия период се отчитат и около

12% по-малко количество отпадъци, събрани от организираното събиране на смесени битови отпадъци – от 78% на 66%.

- Община Шумен не разполага с инсталации за предварително третиране/сепариране на смесени битови отпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.
- Община Шумен има сключен договор с «Евро Импекс» ООД, гр. София за предварително третиране/сепариране на смесените битови отпадъци. От образуваните на територията на общината битови отпадъци, преобладаващата част, се предават за третиране на инсталация за предварително третиране, като за 2020г., процентът на предадените за третиране отпадъци достига 85.9% от общо образуваните битови отпадъци.
- Наблюдава се увеличение в количеството на отделените отпадъци за рециклиране след сепариране на смесения битов отпадък, като през началната 2016г. отделените за рециклиране отпадъци възлизат на 3.8% от входящия отпадък, а през 2019г. те достигат до 16% . Най-голямо участие, в отделените отпадъци, годни за рециклиране, има хартията и картон (45%), следвани от пластмасата (37%) и черните метали (12%).
- Въпреки положителната тенденция за увеличаване на отделените за рециклиране отпадъци, фракцията отсортирана за депониране остава преобладаваща, като се наблюдава и тенденция за увеличаване на дела и с над 29% за периода 2016-2020г.
- Съгласно данните от морфологичния състав, с най-голям относителен дял за община Шумен е фракция „Стурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани“ (18,85 %), следват фракциите пластмаса (14,36%), градински отпадъци (12.29%) и метали (11.98%). Делът на рециклируемите отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, изчислени на основа на морфологичния анализ проведен през 2019 г. възлиза на около 44.7% от общото количество генерирани смесени битови отпадъци.
- Сравнението на изчислената норма на натрупване съгласно проведения морфологичен анализ през 2019г. (473,8 кг/г/ж), отрежда място на община Шумен над осреднените стойности за нормата на натрупване за населените места с население от 50-150 хиляди, а именно 349,6 кг/ж/г., и общо за страната, от 407 кг/г/ж, съгласно НПУО 2021 – 2028 г. Това налага да се предприемат допълнителни усилия за предотвратяване на образуването на отпадъците и увеличение на количеството на разделно събраните отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло, текстил, биоразградими отпадъци и др.
- Община Шумен, съвместно с организации по оползотворяване, има изградена и функционираща система за разделно събиране на масово разпространени

отпадъци, включващи отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС, ОММ, а за отпадъците от текстил и излезли от употреба гуми са сключени договори с лица, притежаващи документи за дейности с отпадъци по реда на ЗУО.

- Количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки е нараснало 1,34 пъти през 2020г., спрямо предходната 2019г, но въпреки усилията на общината и увеличаване на осведомеността на населението на територията на община Шумен, все още количествата разделно събрани отпадъци от опаковки, остават ниски спрямо количеството на общия смесен битов отпадък, като се задържат около 1 %.
- На този етап е създадена организация за събиране само на растителни отпадъци от поддържането на общинските зелени площи и от домакинствата в град Шумен. Събирането и транспортирането на растителни отпадъците от територията на община Шумен към настоящия момент се извършва от общинското предприятие „Чистота“ по график, като количествата през разглеждания период варират в широки граници.
- От 2019 г. в гр. Шумен функционира Общинският център за събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци от населението, реализиран по проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци“ по Българо-швейцарската програма за сътрудничество“ на територията на Общината. Чрез три мобилни пункта към центъра, по график ежесечно се обхождат всички населени места от община Шумен.
- На територията на община Шумен е създадена система за събирането на едрогабаритните отпадъци (ЕГО), която си се извършва от общинското предприятие „Чистота“ по график. През последните години се наблюдава ясна тенденция за увеличаване на събраните количества ЕГО.
- Община Шумен е постигнала степен на рециклиране 55% за календарната 2019 г., което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 от ЗУО.
- Община Шумен е постигнала степен на отклоняване на биоразградими отпадъци от депа 73% за календарната 2019 г. (последната налична отчетна година), което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.2 от ЗУО.
- Препоръчително е да бъде разширен обхватът на съществуващите системи за разделно събиране на зелени/градински и хранителни/кухненски отпадъци, с оглед достигане на националните и европейски нормативни цели.
- Препоръчва се да бъдат разработени мерки за предотвратяване на образуване на отпадъци и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на отпадъци в т.ч. за текстилни отпадъци, масово разпространени отпадъци, ЕГО и др. посредством увеличаване броя на контейнерите и обособяване на площадки

за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинства и др., с оглед намаляване на количествата депонирани отпадъци.

4.1.2. Анализ на утайки от ПСОВ

Анализът на утайките от ПСОВ се стреми да даде отговор на следните въпроси:

1. Каква е тенденцията в образуване на утайки от ПСОВ на територията на община Шумен;
2. По какъв начин се третира утайките от ПСОВ и до колко прилаганите методи съответстват на нормативните изисквания и на йерархията за управление на отпадъците. Използват ли се за производството на материали или енергия.
3. Какви са основните изводи и препоръки в бъдеще;

Информационно обезпечаване

На национално ниво няма изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за утайките от ПСОВ да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, както в регионален и местен, така и във времеви разрез. В тази връзка за целите на настоящият анализ е ползвана информация от:

- Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ за отпадни води с период на действие 2014 – 2020 г.;
- Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021 – 2028 г.;
- Информация от община Шумен и ИАОС;

1. Национална законодателна рамка

В България основният документ, който регламентира екологосъобразното управление и въвежда изискванията на директивата за утайките на национално ниво това е Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г.).

Прегледът на законодателните актове показва, че много малка част от националната законодателна рамка се отнася до употребата на утайките за други цели, освен за земеделие (например, използване за горски насаждения или възстановяване на нарушени терени). Изгарянето или депонирането на утайки обикновено също се разглежда от подзаконовите нормативни актове касаещи изгарянето или депонирането на отпадъци. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на ЗУО, касаещи косвено управлението на утайките в България, са:

- Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр.101 от 27 Ноември 2020 г.);
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн. ДВ бр.36 от 1 Май 2021 г.)
- НАРЕДБА № 26 от 2.10.1996г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (обн. ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г., изм. и доп. – бр. 30 от 2002 г.)

Съгласно заложените цели и свързаните с тях мерки в Националния стратегически план за управление на утайки от градски пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Р. България (НСПУУ), за периода 2014- 2020 г. България трябва да осигури изпълнение на следните национални цели:

Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г:

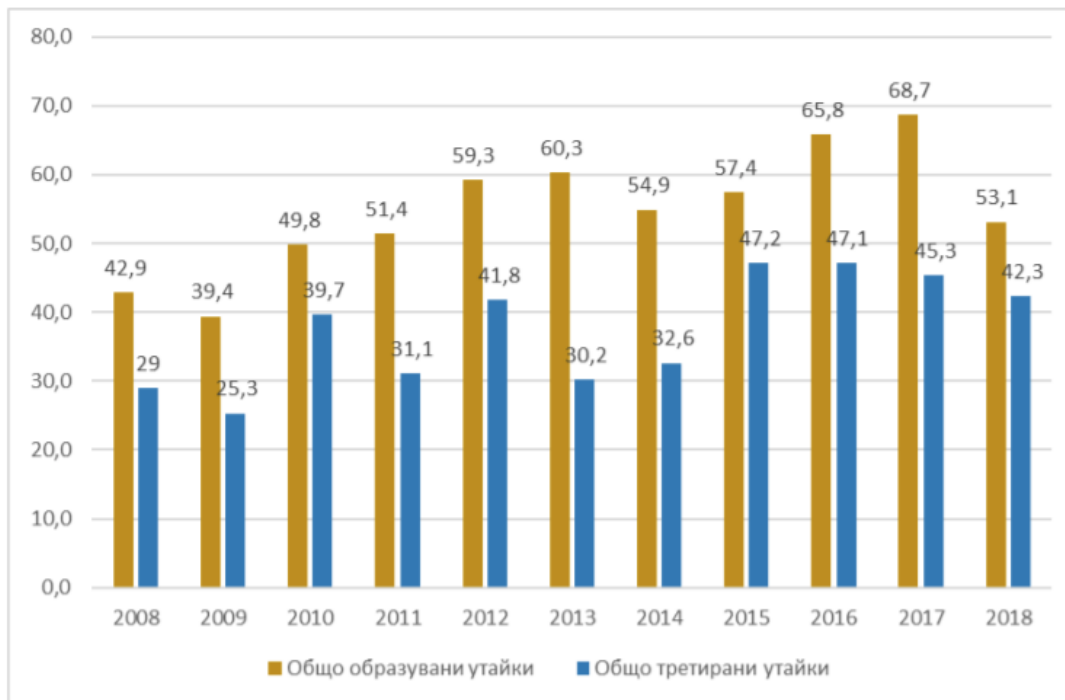
- 55% до края на 2016 г.
- 60% до края на 2018 г.
- 65% до края на 2020 г.

Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020г.:

- 10% до края на 2016 г.
- 20% до края на 2018 г.
- 35% до края на 2020 г

2. Тенденции в образуването на утайки от ПСОВ и източници на образуване

През периода 2004-2006 г. количествата на образуваните утайки от ПСОВ в България варира между 29 000 и 33 000 тона сухо вещество. За 2017 г. общото количество на докладваните образувани неопасни утайки в страната е 68 716,99 тона сухо вещество. В края на 2018 г. тяхното количество е 53 082,62 тона сухо вещество. Количествата на общо образуваните и общо третираните утайки, съгласно НПУО 2021 – 2028 г., са представени в следващата фигура .

Фигура 6 Общо образувани и третираны утайки в страната, 2008 – 2018 г.

Източник: НПУО 2021-2028 г.

Понастоящем ГПСОВ на територията на РИОСВ София са най-големият източник на утайките в страната с 43,5 % от общото количество образувани утайки от ПСОВ.

3. ПСОВ на територията на община Шумен

Отпадъчните води на община Шумен се пречистват от „Водоснабдяване и канализация – Шумен,, ООД гр. Шумен. Дружеството експлоатира и поддържа водоснабдителни системи, които се състоят от водопроводи, водоизточници, резервоари, помпени станции, шахтови кладенци – 90 бр.; каптажи – 174 бр.; дълбоки сондажи – 50 бр.; язовири – 1 бр.; обслужващи резервоари водовземни съоръжения, хлораторни станции, водопроводна мрежа помпени станции – 157 бр. резервоари (водоеми) – 193 бр.; хлораторни станции – 60 бр.; водопроводна мрежа – 2362 км.

Дружеството осъществява дейността си на основание и в условията на сключен Договор за стопанисване, поддръжане и експлоатация на В и К системите и съоръженията и предоставяне на В и К услуги с АВиК-Шумен на 08.03.2016г. и в сила от 01.04.2016г.

Съгласно решение №РД-02-14-2234/22.09.2009 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството е определена обособена територия на „Водоснабдяване и канализация – Шумен“ ООД, гр. Шумен под номер 47, включваща 10 общини – Шумен, Велики Преслав, Венец, Върбица, Хитрино, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Нови пазар и Смядово.

Обособената територия на „В и К – Шумен“ ООД, гр. Шумен изцяло съвпада с административно-териториалния обхват на област Шумен с площ 3,39хил.кв.км.

„Водоснабдяване и канализация – Шумен“ ООД гр. Шумен като В и К Оператор предоставя услугите доставяне на вода на потребителите и присъединяване на потребителите към водоснабдителните системи за населението на територия на област Шумен; услугите отвеждане на отпадъчните води и присъединяване на потребителите към канализационните системи на територията на гр.Шумен, гр.Нови пазар, гр.Велики Преслав, гр. Каспичан и гр.Смядово; услугата пречистване на отпадъчните води на територията на гр.Шумен, вкл. Кв.Дивдядово, гр.Велики Преслав вкл. Кв.Кирково и гр.Нови пазар.

Дружеството експлоатира и поддържа канализационна мрежа която е изградена частично или цялостно в градовете Шумен, Велики Преслав, Нови пазар, Каспичан и Смядово. Общата дължина на изградената канализационна мрежа е 253 км.

Съгласно Директива 86/278/ЕИО методите и технологиите за третиране на утайките от ПСОВ, следва да отговарят на изискванията за ефективно и ефикасно използване на природните ресурси. Изборът на конкретен модел за управление на утайките трябва да води до минимално отрицателни въздействие върху околната среда и здравето на хората и да дава предимство на употребата им като ресурс. По-настоящем в света се използват няколко технологии за третиране на утайки, позволяващи да ги преобразуват в полезен ресурс, а именно:

- Анаеробно разграждане с производство на биогаз, което е част от технологичната схема на пречиствателните съоръжения;
- Аеробно компостиране;
- Директно влагане в почвата за земеделски и рекултивационни цели;
- Ко-генерация на биогаза с производство на електро и/или топлоенергия;
- Смесено изгаряне или моноизгаряне с цел оползотворяване на енергията.

У нас един от най-често срещаните методи за обезвреждане на утайки е депонирането, което се явява най-неприемливото решение от екологична и финансова гледна точка.

Съгласно данни предоставени от ИАОС, към настоящият момент най-висок процент на образуваните утайки се оползотворяват в земеделието (приблизително 56% от общото количество на образуваните утайки в страната). 27% от утайките се депонират и временно съхраняват на изсушителни полета на пречиствателните станции. 11% от тях се използват за укрепване и стабилизиране на ерозирани терени и свлачищни зони, за рекултивация на горски терени, за подравняване на терени на депа, стари руднични находища и др.

Към настоящият момент, утайките на територията на Област Шумен има изградени три пречиствателни станции за пречистване на отпадъчните води от градовете Шумен, Велики Преслав и Нови пазар. В пречиствателните станции за отпадни води освен биологично пречистване се извършва и отстраняване на азот и фосфор.

През 2016 г. е приключило изграждането на биологично стъпало с отстраняване на азот и фосфор за пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) – Шумен, в рамките на проект интегриран воден цикъл за град Шумен – II етап. Към проекта са изградени метантанкове, в които ще се оползотворяват утайките.

Третирането на утайките от ПСОВ - Шумен включва прецеждане, уплътняване, анаеробно изгниване в метантанк и изпращане към съществуваща обезводнителна инсталация за кондициониране и последващото им обезводняване с камерна филтър преса. Обезводнената утайка е предвидено да се съхранява на специално депо в рамките на площадката за установяване качеството и по-нататъшно извозване и оползотворяване. На територията на общината единствено отпадъчните води от гр. Шумен постъпват за пречистване в градска ПСОВ.

Анаеробно стабилизирани утайки от ПСОВ-Шумен престояват шест месеца на специално отредена площадка в района на пречиствателната станция.

„В и К – Шумен“ ООД разполага с разрешителен документ за дейности с отпадъци 15-ДО-00000272-02/16.09.2019г. Разрешените дейности по разрешителното са:

D08 Биологично третиране, непосочено на друго място, при което се образуват крайни съединения или смеси, които се обезвреждат по някоя от операциите D1 - D12

D09 Физико-химично третиране, неупоменато в друга операция по обезвреждане (например изпарение, сушене, калциниране, микровълнова обработка и други, при което се получават съединения или смеси, които се обезвреждат по която и да е от операциите D1 - D12

R03 Рециклиране или възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители, включително чрез компостиране и други процеси на биологично превръщане

R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване

За оползотворяване, утайките се предават на кариера „Златна Нива“, като оператор по третиране на отпадъците е “Модулстрой 2013” ООД, с разрешително № 15-ДО-00000328-00/15.04.2022, с което се разрешава третирането на утайки с код 19 08 05, чрез дейност R10 „Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда“.

Количествата генерирани утайки за периода 2016 – 2020 г. са дадени в таблица №17.

Таблица 18 Количество генерирани утайки от ПСОВ-Шумен 2016-2020 г.

години	2016	2017	2018	2019	2020
Генерирани утайки (тона)	294	750	475	771	737

Източник: Община Шумен

Видно от таблицата по-горе, количествата на генерираните утайки от ПСОВ-Шумен през последните години се движат в границите от 290 тона до 770 тона. Най-малко количество генерирани утайки са отчетени през 2016 г., а най-голямо – през 2019г., като се наблюдава тенденция за увеличаване на количествата.

През 2020 г. са предадени 795 тона сухо вещество за оползотворяване с цел рекултивация на нарушени терени в кариера с. Златна нива, община Каспичан. Отпадъците, които не се предават за оползотворяване, с код 19 08 05 - Утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места, се предават за депониране в Регионално депо, кв. Дивдядово.

Количествата депонирани отпадъци са представени в таблица № 18.

Таблица 19 Количества обезвредени утайки на депо за неопасни отпадъци 2017 – 2019 г.

години	2017	2018	2019
Депонирани утайки (тона)	10,66	10,14	7,56

Източник: ГДОС „РДНО -Шумен“

От представените данни в таблицата може да се идентифицира тенденция за намаляване на депонираните количества утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места, като за тях е спазена йерархията за управление на отпадъците и третирането им е свързано с рециклиране и оползотворяване, като през 2019г. под 1% от образуваните утайки са предадени за депонирани.

С реализираните технологични решения за третиране и оползотворяване на образуваните утайки от община Шумен се изпълняват изискванията за ефективно и ефикасно използване на ресурсите, съгласно Директива 86/278/ЕИО.

4.1.2.1. Изводи и препоръки относно утайки от ПСОВ

- Отпадъчните води на община Шумен, постъпват в ПСОВ-Шумен, в която се обработва първични утайки, които се генерира при механичното пречистване на водата и излишни активни утайки, формирани в процеса на биологичното пречистване.
- През 2016 г. е приключило изграждането на биологично стъпало с отстраняване на азот и фосфор за пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) – Шумен, в рамките на проект интегриран воден цикъл за град Шумен – II етап. Към проекта са изградени метантанкове, в които се оползотворяват утайките.
- Третирането на утайките от ПСОВ - Шумен включва прецеждане, уплътняване, анаеробно изгниване в метантанк и изпращане към съществуваща

обезводнителна инсталация за кондициониране и последващото им обезводняване с камерна филтър преса, за което „ВиК-Шумен“ООД има издадено разрешително за оползотворяване и рециклиране по реда на ЗУО.

- Обезводнената утайка е предвидено да се съхранява на специално депо в рамките на площадката за установяване качеството и по-нататъшно извозване и оползотворяване.
- Наблюдава се тенденция за намаляване на депонираните количества утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места, като за тяхното третиране е спазена йерархията за управление на отпадъците и третирането им е свързано с рециклиране и оползотворяване, като през 2019г. под 1% от образуваните утайки са предадени за депонирани.

4.1.3. Анализ на строителни отпадъци

Анализа на отпадъците от строителство и разрушаване се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви да количествата образувани и оползотворени строителни отпадъци в общината за анализирания период;
- Какви са основните източници на строителни отпадъци и каква е морфологията на строителните отпадъци;
- Какви са ключовите изисквания към общините в т.ч. към община Шумен, относно управлението на строителните отпадъци и как община Шумен отговаря на изискванията;
- Какви са основните изводи и препоръки;

Определения

По смисъла на Допълнителните разпоредби на ЗУО §1, т. 39 „*Строителни отпадъци*“ са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения“.

„*Материално оползотворяване*“ са всички операции по оползотворяване на ОСР, с изключение на енергийното оползотворяване и преработването в материали, които се използват като гориво. Материално оползотворяване на ОСР е всяка една от дейностите:

- Подготовка за повторна употреба;

- Рециклиране;
- Оползотворяване в обратни насипи;

1. Национални цели до 2020 г.

Съгласно ЗУО кметът на общината отговаря за управлението на строителните отпадъци, образувани на нейната територия. Отговаря за оползотворяването и обезвреждането на строителните отпадъци събрани от ремонтните дейности на домакинствата. (чл.19, ал. 3, т.5 от ЗУО).

Кметът на общината е пряко ангажиран с организирането на системи за третиране на строителни отпадъци най – късно от 01 Януари на 2020г, за подготовката им за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности, чрез заместване на други материали с отпадъци в количество не по малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците, като с това се постигат целите по чл. 32, параграф 16 от ЗУО, както следва:

- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Кметът на общината контролира дейностите (чл.112, ал.1,т.1 от ЗУО), свързани с образуването, събирането, включително разделното, съхраняването, транспортирането, третирането на строителните отпадъци на територията на общината. Кметът контролира управлението на строителните отпадъци, когато общината е възложител на строителни дейности, регламентирани подробно в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (Приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г. Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017г).

Общините имат възможност да приложат различни подходи за организация на дейността за изпълнение на ангажиментите им по отношение на строителните отпадъци от ремонтна дейност и съответно да ги регламентират в Наредбата по чл.22 от ЗУО. Общинският Съвет на общината приема наредба или тя е част от Общинската Наредба по чл. 22 от ЗУО, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци на територията на общината, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

2. Основни данни и тенденции на национално ниво

През периода от 2007-2011 г. в България се отчита намаление в количествата образувани отпадъци от строителство, което до голяма степен се дължи на големия спад в сектор „Строителство“ поради икономическата криза. След 2013 г. се наблюдава ръст в количествата строителни отпадъци, последван отново от спад през 2017 и 2018 г.

Строителните отпадъци са с относително малък относителен дял в общо образуваните производствени отпадъци в страната. Средно за шестгодишния период 2013-2018 г. строителните отпадъци представляват 6,6% от общо образуваните производствени отпадъци (с изключение на отпадъците от добивна промишленост).

Съгласно данни от НПУО за периода 2008-2018 г. се наблюдава увеличение на предадените за оползотворяване строителните отпадъци спрямо общото количество образувани строителни отпадъци, като през 2016 г. и 2018 г. предадените за оползотворяване отпадъци надвишават предадените за обезвреждане строителни отпадъци (виж фигура №9).

Източник: НПУО 2021 – 2028 г.

Фигура 7 Строителни отпадъци, предадени за оползотворяване и обезвреждане в България, 2008-2018 г.

През 2018 г. 73,9% от образуваните строителни отпадъци са предадени за оползотворяване.

Таблица 20 Деponирани строителни отпадъци на депa за битови отпадъци в България, 2010 – 2017 г., хил. тона

година	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Общо за страната	374,949	507,661	554,108	998,907	534,078	465,566	434,824	561,007

Източник: НПУО 2021 – 2028 г.

3. Основни данни за ОСР на територията на община Шумен

На територията на община Шумен няма инсталации и депа за третиране на строителни отпадъци. Отпадъците се предават за оползотворяване в кариера с. Златна нива, общ. Каспичан въз основа на сключен писмен договор или за оползотворяване на регионалното депо за неопасни отпадъци.

Оператор на кариера „Златна Нива“, по третиране на отпадъците е “Модулстрой 2013” ООД. Дружеството притежава разрешителен документ за дейности с отпадъци по реда на ЗУО, с който му дава възможност за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци, за следните дейност:

R05 Рециклиране или възстановяване на други неорганични материали

R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда

R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11

R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване

На кариерата могат да бъдат приемани следните видове отпадъци, със съответните им дейности по третиране:

Таблица 21 Отпадъци от строителство и разрушаване, които могат да бъдат приемани кариера „Златна нива“, община Каспичан

№	Вид на отпадъка		Дейности по третиране
	код	наименование	
1	10 12 08	Отпадъчни керамични изделия, тухли, керемиди, плочки и строителни материали (след термично третиране)	R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
2	17 01 01	Бетон	R05 Рециклиране или възстановяване на други неорганични материали R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11

№	Вид на отпадъка		Дейности по третиране
	код	наименование	
3	17 01 02	Тухли	R05 Рециклиране или възстановяване на други неорганични материали R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
4	17 01 03	Керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия	R05 Рециклиране или възстановяване на други неорганични материали R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
5	17 01 07	Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06	R05 Рециклиране или възстановяване на други неорганични материали R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
6	17 02 01	Дървесен материал	R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
7	17 02 02	Стъкло	R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11

№	Вид на отпадъка		Дейности по третиране
	код	наименование	
			R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
8	17 02 03	Пластмаса	R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
9	17 03 02	Асфалтови смеси, съдържащи други вещества, различни от упоменатите в 17 03 01	R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
10	17 05 04	Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03	R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
11	17 05 06	Изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05	R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
12	17 05 08	Баластра от релсов път, различна от упоменатата в 17 05 07	R05 Рециклиране или възстановяване на други неорганични материали R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване

№	Вид на отпадъка		Дейности по третиране
	код	наименование	
13	17 06 04	Изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 04 и 17 06 03	R05 Рециклиране или възстановяване на други неорганични материали R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
14	17 08 02	Строителни материали на основата на гипс, различни от упоменатите в 17 08 01	R05 Рециклиране или възстановяване на други неорганични материали R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
15	17 09 04	Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 0, 17 09 02 и 17 09 03	R05 Рециклиране или възстановяване на други неорганични материали R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
16	19 12 09	Минерали (например пясък, камъни)	R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11 R13 Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване
17	20 02 02	Почва и камъни	R5 – рециклиране или възстановяване на други неорганични материали; R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения в земеделието R12 – размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е методите R1-R11 (сортиране, трошене); R13 – Съхраняване на отпадъци до извършване на някой от дейностите с кодове R1-R12, с изключение на временното съхраняване на отпадъци на площадката на образуване до събирането им.

Съгласно издаденото комплексно разрешително на Регионално депо за неопасни отпадъци, кв. Дивдядово, гр. Шумен, строителни отпадъци могат да се приемат третирант, в съответствие със следните кодове и дейности:

Таблица 22 Отпадъци от строителство и разрушаване, които могат да бъдат приемани на Регионално депо за неопасни отпадъци, кв. Дивдядово

№	Вид на отпадъка		Дейности по третиране
	код	наименование	
1	10 12 08	Отпадъчни керамични изделия, тухли, керемиди, плочки и строителни материали (след термично третиране)	D05 Специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда)
2	17 01 01	Бетон	R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда
3	17 01 02	Тухли	R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда
4	17 01 03	Керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия	R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда
5	17 01 07	Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06	D05 Специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда) R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда
6	17 02 01	Дървесен материал	D05 Специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда) ВрС Временно съхраняване
7	17 02 02	Стъкло	ВрС Временно съхраняване
8	17 02 03	Пластмаса	ВрС Временно съхраняване
9	17 03 02	Асфалтови смеси, съдържащи други вещества, различни от упоменатите в 17 03 01	D05 Специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда)
10	17 05 04	Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03	R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда ВрС Временно съхраняване
11	17 05 06	Изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05	D05 Специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда) R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо

№	Вид на отпадъка		Дейности по третиране
	код	наименование	
			качествата на околната среда ВрС Временно съхраняване
12	17 05 08	Баластра от релсов път, различна от упоменатата в 17 05 07	D05 Специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда)
13	17 06 04	Изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 04 и 17 06 03	D05 Специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда)
14	17 09 04	Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 0, 17 09 02 и 17 09 03	D05 Специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда) ВрС Временно съхраняване
16	19 12 09	Минерали (например пясък, камъни)	D05 Специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда) R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда
17	20 02 02	Почва и камъни	D05 Специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда) R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда

Източник: КР № 00-КР-00000349-01-Н1-И0-А0/27.05.2022 на община Шумен

Количествата събрани отпадъци от строителство и разрушаване от системата за организирано събиране на строителни отпадъци на територията на община Шумен, за периода 2018-2020 са представени в следващата таблица.

Таблица 23 Количествата събрани отпадъци от строителство и разрушаване от системата за организирано събиране на строителни отпадъци на територията на община Шумен

№	Вид на отпадъка		Количество, т		
	код	наименование	2018г.	2019г.	2020г.
1	170904	Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 0, 17 09 02 и 17 09 03	3062	2642	1758

Източник: Община Шумен, отчети към НСИ

През разглеждания период се наблюдава тенденция за намаляване на количествата събрани строителни отпадъци. За периода от 2018г до 2020г. отпадъците от строителство и разрушаване са намалели с 42%.

През 2020 г. са издадени 14 удостоверения за определяне на маршрут за движение на товарни автомобили, транспортиращи строителни отпадъци и/или земни маси до кариера с. Златна нива или до Регионално депо за неопасни отпадъци, кв. Дивдядово, гр. Шумен.

4. Изисквания на националното законодателство

Законът за управление на отпадъците, приет през 2012 г., въведе специални изисквания към оползотворяването на отпадъците от разрушаване на сгради. На основание на ЗУО в края на 2012 г. Министерски съвет одобри и Наредба за управление на строителни материали и за влагане на строителни рециклирани материали.

Съгласно ЗУО общините са отговорни за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането само на ОСР от ремонтна дейност, образувани от домакинствата. Общините имат ангажимент по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.

С Наредбата №7 от 13.12.2013 г. за реда и начина на изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци се определят:

- Редът и начинът за определяне на размера на обезпеченията, както и редът и начинът за изразходване на средства при закриване и рекултивация на депа, в т.ч. и на депа за ОСР.
- Размерът на отчисленията за депониране на всеки тон депониран отпадък, в т.ч. и на строителни отпадъци, които трябва да отчисляват собствениците на депа за строителни отпадъци, както и реда и направленията за изразходване на натрупаните средства.

Размерът на отчисленията за депониране на ОСР нараства поетапно до 2022 г., а след това размерът остава непроменен.

4.1.3.1. Изводи и препоръки относно ОСР

- Община Шумен е изградила система за организирано събиране на строителни отпадъци на територията на общината.
- Наблюдава се тенденция към намаляване на събрани отпадъци от строителство и разрушаване от системата за организирано събиране на строителни отпадъци на територията на община Шумен.
- На територията на община Шумен няма инсталации и депа за третиране на строителни отпадъци. Отпадъците се предават за оползотворяване в кариера с.

Златна нива, общ. Каспичан въз основа на сключен писмен договор или за оползотворяване на Регионалното депо за неопасни отпадъци Шумен.

- Община Шумен се справя с оползотворяване на строителните отпадъци, основно чрез използването им за рекултивация на нарушени терени и за запръстяване на работните участъци на депото.